

۱۴۹۷۹۵۷
۱۴۰۳، ۳، ۱۶

ضرب‌المثل‌های ایرانی

و

اصطلاحات عامیانه

گردآورنده: سید عباس عطیمی

سرشناسه	عظیمی، سیدعباس، ۱۳۳۹ - ، گردآورنده
عنوان و نام پدیدآور	ضرب المثل های ایرانی و اصطلاحات عامیانه / گردآورنده سیدعباس عظیمی؛ ویراستار سیده فاطمه پورهایشی
مشخصات نشر	تهران: تیموری، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	۲۰۸ ص.
شابک	۹۷۸ - ۶۰۰ - ۶۶۲۹ - ۱۰ - ۰
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
یادداشت	کتابنامه: ص. ۲۰۸.
موضوع	ضرب المثل های ایرانی
موضوع	ضرب المثل های فارسی
موضوع	فارسی - اصطلاح های عوامانه
شناسنامه افزوده	پورهایشی، سیده فاطمه، ۱۳۵۱ - ، ویراستار
رده بندی کنگره	۱۳۹۲ ع ۵۶ ض ۴ PIR ۳۹۹۶
رده بندی دیوی	۳۹۸ / ۹ فا
شماره کتابشناسی ملی	۳۱۳۶۰۴۵

نام کتاب : ضرب المثل های ایرانی و اصطلاحات عامیانه
 گردآورنده : سیدعباس عظیمی
 ویراستار : سیده فاطمه پورهایشی
 طرح جلد : مجید گدازگری
 نوبت چاپ : هشتم
 سال چاپ : ۱۴۰۳
 شمارگان : ۱۰۰۰ جلد
 چاپخانه : چاپ نقش نیزار
 قیمت : ۹۸۰۰۰ تومان
 شابک : ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۶۶۲۹ - ۱۰ - ۰

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

آدرس: تهران، میدان انقلاب، ابتدای خیابان آزادی، جنب ایستگاه مترو،
 کوچه جنتی، پلاک ۲۶، واحد ۵ - تلفن: ۶۶۵۶۷۷۷۰ - دورنما: ۶۶۵۶۷۷۷۱

مقدمه‌ی ناشر

ضرب‌المثل‌ها از میان زندگانی مردم پدید می‌آید و پیوندی عمیق با مردم دارد. این جملات قصار، برگرفته از فکر و عقیده‌ی مردم ساده و میراثی از نسل‌های گذشته است که زبان به زبان به آیندگان رسیده است و آنان را با آمال و آرزوها، غم و شادی، عشق و نفرت، ایمان و صداقت و اوهام و خرافات پدران خود آشنا می‌کند. زبان شیرین فارسی در اثر فکر ریزبین و طبع نازک گو و نکته‌بین ایرانی، از لحاظ امثال و حکم از غنی‌ترین زبان‌های دنیا می‌باشد. امثال و حکم از گذشته در ادبیات منظوم و منثور ایران نفوذ کرده و هیچ شعر مشهور ایرانی نیست که در اشعار خود از این ضرب‌المثل‌ها استفاده نکرده باشد. ضرب‌المثل‌ها هم در ادبیات کلاسیک فارسی و هم در لهجه‌های ایرانی به وفور دیده می‌شود.

از سده‌ی دهم هجری به بعد، بعضی از ضرب‌المثل‌ها در جُنگ‌ها و مجموعه‌های شخصی و خصوصی ثبت و ضبط گردیده و حتی تعدادی از آن‌ها را به عنوان شاهد مثال در فرهنگ‌های فارسی که از سده‌ی پنجم به بعد در ایران تألیف شده، می‌توان مشاهده کرد. البته گفتن این نکته لازم است که شاعران و تذکره‌نویسان ایران، که ادبیات عامه را حقیر می‌شمردند و بر آنان ناگوار بود که آثار مربوط به زندگی روزمره‌ی مردم را به همان صورت اصلی که بر زبان مردم بوده ضبط نمایند. این بود که مضمون‌های آن‌ها را با تصرفاتی به شعر عروضی درمی‌آوردند و بدین ترتیب اغلب، شیوه‌ی بیان و آهنگ زیبای آن‌ها از بین می‌رفت.

از عهد مشروطیت در ایران ادبیات به خدمت مردم درآمد و نویسندگان و دانشمندان فرصتی یافتند که به ادبیات عامه نزدیک‌تر شوند

و از این منبع استفاده کنند و کسانی تصمیم گرفتند تا امثال و حکم ایرانی را جمع‌آوری کنند. این کار در ایران اصول و روش مدونی نداشت و گردآورندگان امثال باید کار خود را از همان گام اول آغاز می‌کرده و دانش جدیدی را به وجود می‌آوردند.

شاعران ایران همیشه از ادبیات ملی استفاده کرده و مثل‌هایی که در زبان مردم بوده را در قالب نظم آورده‌اند. اکثر این مثل‌ها در طول زمان تبدیل به جملات قصار شده است. این جملات قصار و امثال بعدها از ادبیات به خود مردم برگشته است. شاید دلیل این امر آن باشد که خواص مردم ایران ادبیات شفاهی عامیانه را حقیر و ناپسند می‌دانستند. اما وقتی شاعری آن را به نظم درمی‌آورد و نمای زیبای ادبی به آن می‌داد، همه‌ی ایرانیان آن را با میل و رغبت می‌خواندند و به حافظه می‌سپردند و گاه بی‌گاه چاشنی کلام خود می‌کردند. جای هیچ شکی نیست که محاورات عامیانه و سخنان مکتوب ادبی با هم متقابل بر یکدیگر دارند. بسیاری از بیت‌ها و مصراع‌های فردوسی و سعدی و نظامی و دیگران در گفتار مردم آمیخته شده و برخی نیز به شکل مثل در آمده است. برعکس، برخی از شاعران هم ضرب‌المثل‌های عامیانه را با مهارت خاصی به نظم در آورده‌اند. در پدید آوردن این اثر، گردآورنده ابتدا ضرب‌المثل‌های ایرانی پرمعنا، آموزنده و مشهور ایرانی موجود در منابع مختلف را گردآوری کرده و سپس ضرب‌المثل‌های جمع‌آوری شده را بر حسب حروف الفبای فارسی تنظیم نموده است. در ویرایش انجام شده روی این اثر، از بین ضرب‌المثل‌هایی که از لحاظ معنایی مشابه ولی از نظر انشایی متفاوت بوده‌اند، یک ضرب‌المثل گلچین شده و بقیه حذف گردیده است. همچنین ضرب‌المثل‌هایی که در آن توهینی به قشری خاص شده نیز حذف نموده‌ایم.

امید است که این مجموعه مورد استفاده‌ی خوانندگان قرار بگیرد.